

дій (у даному випадку стосовно здоров'я), тому немає правильних чи неправильних метафор – є метафори, які сприяють вибору конструктивної стратегії поведінки чи, навпаки, передбачають дії, спрямовані на зниження рівня здоров'я. За метафорою здоров'я стоїть насамперед ціннісна орієнтація особистості.

Переконання і цінності є одним із самих сильних «фільтрів». Людина може знати, що робити (поведінка) і як робити (здібність), але нічого не робити, тому що це не є для неї цінністю, чи вона переконана, що це нічого не змінить.

Якщо здоров'я насправді займає першу позицію у системі цінностей людини, тоді її поведінка ініціюється і спрямовується специфічним мотивом, який ми називаємо волею до здоров'я, а мотиваційний компонент відображає потребу бути здоровим, міру відповідальності за своє здоров'я, готовність до діяльності на благо здоров'я.

Ціннісно-мотиваційний компонент має надзвичайно важливе значення для формування і реалізації ВКЗ. Чітко викристалізоване ядро означає конкретно визначену позицію стосовно здоров'я і наявність сильного волевого потенціалу. Відсутність мотивації, за словами Г.С. Абрамової та Ю.А. Юдичь, у тому числі, і мотивації до здорового способу життя, є великою трагедією, яка немов би переслідує сучасну людину і руйнує всі її життєві принципи.

На ціннісно-мотиваційному рівні спостерігається пріоритетність здоров'я в індивідуальній системі цінностей, високий рівень внутрішньої мотивації до здорового стилю життя, домінування бажання «бути здоровим» (на відміну від «не хворіти»), установка на активне ставлення до здоров'я.

Таким чином, внутрішня картина здоров'я – це особливе ставлення особистості до свого здоров'я, що втілюється в усвідомленні його цінності й активно-позитивному намаганні його вдосконалення. Головним джерелом формування гармонійної ВКЗ є становлення її ціннісно-мотиваційного компоненту.

Список використаних джерел :

1.Васильєва О. С., Филатов Ф.Р. Психология здоровья человека: эталоны, представления, установки: Учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений. – М.: Издательский центр «Академия», 2001. – 352 с.

2. Коцан І. Я., Ложкін Г. В., Мушкевич М. І. Психологія здоров'я людини / За ред. І. Я. Коцана.– Луцьк: РВВ «Вежа» Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2011.– 430 с.

3. Психология здоровья : Учебник для вузов / Под ред. Г . С. Никифорова.— СПб.: Питер ,2006 .—60 7с .ил .—(Серия «Учебник для вузов»).

Особистісна злілість як детермінанта становлення особистості на тлі глобалізації

Пономаренко К.М., студент ННПП НАВС

Науковий керівник: кандидат психологічних наук, доцент *Рева О.М.*

Однією з визначальних характеристик сучасності є розвиток процесу глобалізації. Починаючи розмову про неї, зокрема про її вплив на Україну, очевидно, слід визначитися, як ми розуміємо це поняття. Отже, глобалізація - це процес всесвітньої економічної, політичної та культурної інтеграції та уніфікації.

Переважно, коли міркують про глобалізацію, то йдеться лише про її економічний та політичний аспекти. Однак, вона набагато глибша і може змінити не тільки всі інші сторони людського життя, але й саму людину.

Глобалізацію можна розглядати як інтеграцію зрілої особистості у європейський простір. Найважливішим аспектом зрілості особистості є, насамперед, зрілість її основних психічних функцій - сприйняття, уваги, мислення, волі. Зрілість психічного розвитку особистості виявляється у її здатності до самостійного прогнозування своєї поведінки в будь-яких життєвих ситуаціях на основі розвиненої здатності здобувати потрібну інформацію і аналізувати її стосовно цілей, здатність до мобілізації своїх зусиль на виконання ухваленого рішення, всупереч різним обставинам і внутрішньому бажанню його припинити, здатність до самостійного відстежування ходу виконання власних дій та їх результату, до прояву оціночної рефлексії на основі сформованої самосвідомості й об'єктивної неупередженої оцінки своїх думок, дій, вчинків та до емоційно-адекватної реакції на різні ситуації власної поведінки. Яскравим прикладом зрілості психічного розвитку є емоційна врівноваженість і урегульованість емоційної сфери. Інший підхід реалізується в працях І.С. Кона - він пов'язує психологічну зрілість з соціальною зрілістю особистості. «Соціальна зрілість особистості - поняття, що фіксує одне з головних досягнень процесів навчання і виховання, здійснюваних сім'єю, школою, соціальним оточенням, соціумом в цілому. Соціальна зрілість розглядається як стійкий стан особистості, що характеризується цілісністю, соціальною спрямованістю поведінки у всіх сферах життєдіяльності. Зріла особистість - це людина, яка активно володіє своїм оточенням, володіє стійкою єдністю особистісних рис і ціннісних орієнтацій, здатна правильно сприймати людей і себе» [2].

В.І. Слободчиков і Є.І. Ісаєв наголошують, що під психологічною зрілістю мається на увазі соціально-психологічна зрілість. Соціально-психологічна зрілість - це є глибший синтез все нових і нових відносин особистості з інформацією, з людьми, формування нового розуміння життя і самого себе. Кожен з життєвих етапів фіксує певний рівень досягнень в аспекті розвитку людини [5].

Таким чином, дані, що містяться в працях різних авторів, свідчать, що психологічна зрілість у якості своїх критеріїв включає особливості, які надають людині можливості самостійно вирішувати різні життєві завдання у відповідності до основних складових людського життя. Такими складовими життя людини є: фізичне існування; діяльність як механізм забезпечення задоволення всіх життєвих потреб; спілкування та взаємодія з іншими людьми; усвідомлення себе і світу. Психологічно зріла людина усвідомлює всі ці аспекти свого існування й організовує та регулює на цій основі власний спосіб життя.

На думку М.Ю. Семенова, зріла особистість – це тип особистості, що утворюється в результаті особистісного росту і має сформовану стійку єдність особистісних рис і ціннісних орієнтацій, розвинуту моральну свідомість, сформовану ієрархічну мотиваційно-потребову сферу, де домінують вищі духовні потреби. Особистісно зріла людина характеризується потребою виходити за існуючі межі свого життя і

вирішувати проблеми удосконалювання та розвитку як свого суспільства, так і всього людства, активно володіє своїм соціальним оточенням [4].

Особистість є зрілою тоді, стверджує М. Драганов, коли вона може бути вже повноцінним суб'єктом соціальної діяльності. А це передбачає як стабільну єдність її ціннісних орієнтацій і активну взаємодію з довкіллям, так і її здатність до узгоджених дій на основі конвенційних норм. Крім того, це означає усвідомлення нею, що своє майбутнє людина створює своєю сьогоденною діяльністю, усвідомлення здатності брати на себе відповідальність і здійснювати самоконтроль, а також усвідомлення своїх біофізіологічних і економічних передумов для відносно самостійного включення у систему суспільних стосунків.

Характеристики зрілої особистості (або особистісної зрілості) подані у диспозиційній теорії особистості Г. Оллпорта, з позиції якого зріла людина має широкі межі «Я» і може подивитися на себе «з боку»; вона здатна до теплих, сердечних соціальних стосунків, виявляє співчуття і терпимість; демонструє емоційну саморегуляцію й самосприйняття, не озлоблюється внутрішньо і не стає жорстокою; реалістично сприймає світ, має досвід і свої уподобання, не перекручує факти й прагне досягнення особисто значущих і реалістичних цілей; здатна до самопізнання, володіє почуттям гумору, має чітке уявлення про власні сильні сторони й слабкості; володіє життєвою філософією; системою цінностей, які надають значущості і сенсу практично усьому, що робить людина [3, с. 289].

Таким чином, тільки зріла особистість яка прагне реалізувати свої цілі, знає свої сильні та слабкі сторони, вміє брати на себе відповідальність та самостійно вирішувати різні життєві завдання зможе в певній мірі реалізувати себе в європейському просторі.

Список використаних джерел:

1. Деркач А.А. Субъектные феномены: акмеологический подход. – М.: Изд-во РАГС, 2010. – 240 с.
2. Кон И.С. Социальная психология. – М., 1999. Рабочая книга практического психолога: Технология эффективной профессиональной деятельности. – М., 1996.
3. Семенов М.Ю. Особенности отношения к деньгам людей с разным уровнем личностной зрелости. – <http://selfmoney.narod.ru/semen.htm>.
4. Слободчиков В.И., Исаев ЕМ. Психология развития человека. – М., 2002. – 198с.

Акцентуації характеру у старшокласників з різним рівнем успішності навчання

Андріященко Ю.В., студент ННПП НАВС

Науковий керівник: доктор психологічних наук, професор Хохліна О.П.

Загострені риси характеру виступають детермінуючим фактором багатьох поведінкових актів суб'єкта, їх успішності. Будь-яка риса характеру людини, являючи собою певний стійкий стереотип поведінки, має різну кількісну міру вираженості; коли ж міра вираженості риси характеру доходить крайньої межі, то виникає так звана акцентуація характеру. Акцентуації є «ахілєсовою п'ятою» людини, яка проявляється у певних ситуаціях. Наше теоретико-емпіричне дослідження